

Nationellt program för Europiska socialfonden+ 2021–2027

Återrapport enligt regleringsbrev 2024

Arbetsförmedlingen
Författare: Lena Holm Lundvall och Paul Andersson
Datum: 2025-03-31
Diarienummer: Af-2025/0003 1411

Förord

Denna rapport har tagits fram med anledning av följande uppdrag i Arbetsförmedlingens regleringsbrev för 2024:

12. Nationellt program för Europeiska socialfonden+ 2021–2027

Arbetsförmedlingen ska vara en central aktör i genomförandet av det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ 2021–2027. Arbetsförmedlingen ska ta till vara de möjligheter som ges inom såväl programområde B Öka möjligheten till arbete som andra programområden för att förstärka och utveckla de arbetsmarknadspolitiska insatserna.

Arbetsförmedlingen ska redovisa sin medverkan i det nationella programmet för Europeiska socialfonden + och vilka erfarenheter som har dragits av projekten samt hur mycket myndigheten har tagit tillvara resultat av programmet i den ordinarie arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Uppdraget ska årligen under perioden 2025 – 2031 redovisas till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) senast den 31 mars.

Sammanställning har gjorts utifrån insända underlag från Arbetsförmedlingens enheter och avdelningar som har bedrivit projekt inom Europeiska socialfonden+ under 2024 samt underlag från regionerna i Verksamhetsområde Lokal Arbetsmarknad för de externt ägda projekt som Arbetsförmedlingen medverkat i.

Beslut i ärendet har fattats av generaldirektör Maria Hemström Hemmingsson. Ärendet har föredragits av Paul Andersson, kvalificerad handläggare, Ledningsstaben, Internationella enheten. Övriga som har deltagit i den slutliga handläggningen är Lena Holm Lundvall, kvalificerad handläggare, Ledningsstaben, Internationella enheten, och Shawn Mendes, enhetschef, Ledningsstaben, Internationella enheten.

Beslutet är fastställt digitalt i Diariet och saknar därför namnunderskrifter

Maria Hemström Hemmingsson

Paul Andersson

Innehåll

1	Sammanfattning	5
2	Arbetsförmedlingens uppdrag, riktlinjer och organisering	6
2.1	Inriktningsdokument för ESF+ och internt utvecklingsarbete	6
2.2	Övervakningskommitté för det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ 2021–2027	7
2.3	Strukturfondpartnerskap (SFP).....	7
3	Europeiska socialfonden+ 2021–2027 (ESF+).....	8
3.1	Arbetsförmedlingens medverkan i Europeiska socialfonden+	9
3.2	Arbetsförmedlingens medverkan som projektägare i programområde A..	12
3.2.1	Arbete för gemenskap – samarbete Eskilstuna	12
3.2.2	Hållbarhet i mobilitet.....	12
3.2.3	Kompetens Västsverige	14
3.2.4	Malmökraften	14
3.2.5	Nya samverkansstrukturer för hållbar arbetsmarknad	16
3.2.6	Samstart	17
3.2.7	Stockholmskraften	18
3.3	Arbetsförmedlingens medverkan i programområde B.....	19
3.3.1	Onward ESF+	20
3.4	Arbetsförmedlingens medverkan i programområde D	21
3.4.1	Alla behöver alla behövs – hållbar kompetensförsörjning.....	21
3.4.2	Innovativ rekrytering till norra Sverige	21
3.5	Projekt där Arbetsförmedlingen är medfinansiär och medverkar i ESF+..	22
3.5.1	Kvinnors etablering	22
3.5.2	Stega.....	24
3.5.1	Sverige mot organiserad brottslighet – SMOB.....	24
3.5.2	SÖKA- Samverkan för Ökad kapacitet.....	25
3.5.3	Utväg II	26
3.5.4	ZERO WASTE Noll slöseri med mänskliga resurser	26
4	Lärdomar och erfarenheter från ESF+ projekt.....	27

1 Sammanfattning

Arbetsförmedlingens återslagrapportering för 2024 beskriver myndighetens roll i genomförandet av det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ (ESF+) 2021–2027 enligt regleringsbrevets uppdrag. Under 2024 har Arbetsförmedlingen varit projektägare för totalt tio projekt, inklusive fyra förstudier. Inom programområde A¹ har Arbetsförmedlingen bedrivit sju projekt, varav två nationella förstudier, och medverkat som medfinansiär eller samverkanspart i flera andra projekt. Antalet projekt har ökat från föregående år, det gäller både projekt som Arbetsförmedlingen äger samt som Arbetsförmedlingen medverkar i med extern part som projektägare. Arbetsförmedlingens projekt har varit ett verktyg i syfte att minska långtidsarbetslösheten och att stärka kompetensförsörjningen, både på nationell och regional nivå. Särskild uppmärksamhet i förstudierna har riktats mot kompetensförsörjningsbehoven i norr, för att understödja den industri- och samhällsomvandling mot grön omställning som pågår.

Arbetsförmedlingen är en central aktör i att förstärka och utveckla arbetsmarknadspolitiska insatser genom projekt inom olika programområden, särskilt inom programområde B i projekt Onward ESF+ med störst volym av deltagare. Insatserna ges inom ramen av Arbetsförmedlingens upphandlade tjänst rusta och matcha 2, som utförs av fristående aktörer. Långtidsarbetslösheten har ökat under året och insatserna inom rusta och matcha har erbjudits till 64 000 deltagare, vilket har överskridit projektet Onward ESF+ primära volymmål på 50 000 deltagare.

Flertalet projekt inom programområde A bidrar till förstärkt stöd till den grupp som bedöms stå allra längst ifrån arbetsmarknaden och där Arbetsförmedlingens insatser inte räcker till. Det största projektet inom programområde A är Samstart som bygger på att förstärka samverkansstrukturer med kommuner, så som uppdraget med skolsamverkan, med dokumenterat goda resultat. Under året har projektens fokus också lagts på att förbättra samverkan med övriga aktörer på arbetsmarknaden för att ge ett anpassat stöd till de personer som bedöms stå allra längst ifrån arbetsmarknaden och inte är redo att ta del av Arbetsförmedlingens ordinarie insatser. Projektens målgrupp har främst varit nyanlända, långtidsarbetslösa, ungdomar och personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Projektinsatserna har syftat till att förbättra de arbetssökandes tillgång till och inkludering på arbetsmarknaden.

Arbetsförmedlingen har också genomfört förstudier för att undersöka nya metoder och samverkansstrukturer, med syfte att implementera kommande projektinsatser i ordinarie verksamhet. Lärdomarna från förstudier och projekt inkluderar behovet av samordnade insatser för personer långt från arbetsmarknaden samt vikten av innovativa lösningar för att förbättra etableringen på arbetsmarknaden.

¹ Samtliga sex programområde i ESF+ beskrivs i återslagrapporten i kapitel 3 på sid. 8–9.

Sammanfattningsvis har ESF+ projekt varit ett viktigt komplement och förstärkning till Arbetsförmedlingens ordinarie insatser, särskilt för målgrupper som står långt ifrån arbetsmarknaden och även med syftet att förstärka kompetensförsörjningen i hela landet. Arbetsförmedlingen planerar att fortsättningsvis utveckla samverkan och medverka i projekt inom ESF+ för att ytterligare stärka arbetsmarknadens tillgänglighet och inkludering av arbetssökande. På det viset kommer Arbetsförmedlingen att i enlighet med det nationella programmens inriktning för ESF+ förstärka och utveckla den nationella arbetsmarknadspolitiken.

2 Arbetsförmedlingens uppdrag, riktlinjer och organisering

Enligt uppdrag i regleringsbrev 2024 ska Arbetsförmedlingen vara en central aktör i genomförandet av det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ 2021–2027. Arbetsförmedlingen ska ta till vara de möjligheter som ges inom såväl programområde B *Öka möjligheten till arbete* som andra programområden för att förstärka och utveckla de arbetsmarknadspolitiska insatserna.

Vidare ska Arbetsförmedlingen bistå Svenska ESF-rådet i arbetet med uppföljning och utvärdering av insatser inom det nationella programmet för Europeiska socialfonden+. Arbetsförmedlingen har sedan tidigare arbetat med ESF-rådet i framtagandet av en utvärderingsplan² för det nationella programmet ESF+ 2021–2027 samt medverkat i förberedelser inför utvärdering av projekt inom programområde B. Arbetsförmedlingen har även bidragit med underlag inför halvtidsöversynen av programmet till Svenska ESF-rådet.

Internationella enheten på Ledningsstaben har en central roll att samordna Arbetsförmedlingens arbete nationellt med ESF+ kopplat till myndighetens uppdrag. Internationella enheten ansvarar också för den nationella dialogen med Svenska ESF-rådet och att främja användning av ESF+ medel i verksamheten. Arbetsförmedlingen samverkar med ESF-rådet och Försäkringskassan nationellt i strategiska frågor på planerade samverkansmöten.

2.1 Inriktningsdokument för ESF+ och internt utvecklingsarbete

Arbetsförmedlingens inriktningsdokument beskriver organisering, ansvarsområden, beslutsnivåer och mandat i förhållande till myndighetens arbete med socialfondsprogrammet ESF+ 2021–2027. Dokumentet tydliggör roller och arbetsfördelning samt beskriver beslutsnivåer inom Arbetsförmedlingen vid ansökan om EU-fondmedel och kring myndighetens roll som samverkanspart eller

² Utvärderingsplan Europeiska Socialfonden plus 2021–2027 [Socialfondens övervakningskommitté - Svenska ESF-rådet](#)

medfinansier i externa EU-finansierade projekt. Beslut om projektmedverkan fattas på nationell nivå och regleras i myndighetens arbetsordning.

Under 2024 har arbetet inom IT-utveckling för att bygga upp ett nytt systemstöd fortsatt för projekthantering på myndigheten där ESF+ projekten utgör merparten av alla projekt. Det nya systemstödet Projekt Arbetsförmedlingen (PAF) är ett sätt att samla och illustrera ESF+ projekten i en och samma plattform på ett mera effektivt och användarvänligt sätt. Det finns ett behov av fortsatt utveckling av systemstödet för att inkludera flera funktionaliteter och kopplingar till andra interna system som ekonomisystem och ärendehanteringssystem.

2.2 Övervakningskommitté för det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ 2021–2027

Övervakningskommittén för det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ 2021–2027 är upprättad enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/10601 som omfattar gemensamma bestämmelser för bland annat fonderna inom EU:s sammanhållningspolitik, samt förordningen (2022:1379) om förvaltning av program för vissa EU-fonder. Övervakningskommittén för ESF+ har till uppgift att granska att det nationella programmet genomförs effektivt och med kvalitet.

Arbetsförmedlingens överdirektör har beslutat om myndighetens ordinarie representant samt ersättare i Övervakningskommittén för det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ 2021–2027.

2.3 Strukturfondpartnerskap (SFP)

Strukturfondpartnerskapen har i uppgift att ta fram de regionala handlingsplanerna och besluta om lämpliga inriktningar för utlysningar enligt planernas intentioner. En annan viktig uppgift för SFP är att prioritera vilka projekt som ska få medel.

Enligt regeringsbeslut ska Arbetsförmedlingen ha företrädare som ingår i strukturfondpartnerskapet. Myndighetens representanter är chefer med mandat inom sitt geografiska område. Företrädare från Arbetsförmedlingen har nominerats internt och deras utnämnannde har beslutats av Arbetsförmedlingens överdirektör. Det är främst regionchefer eller biträdande regionchefer samt arbetsförmedlingschefer som företräder myndigheten i strukturfondpartnerskapen. Till stöd har Arbetsförmedlingens ledamöter i varje region utsedda regionala kontaktpersoner för ESF+ som också arbetar med den regionala och lokala samverkan.

3 Europeiska socialfonden+ 2021–2027 (ESF+)

Europeiska socialfonden+ pågår mellan 2021 och 2027 och är Europeiska unionens främsta verktyg för att stödja åtgärder som ska förebygga och bekämpa arbetslöshet samt främja social integration på arbetsmarknaden. Svenska ESF-rådet är förvaltande myndighet i Sverige. Det nationella programmet anger mål och prioriteringar för ESF+. Programmet är indelat i sex programområden, A-F, som syftar till att främja olika aspekter av sysselsättning och social inkludering. Inriktningen för ESF+ är kostnadseffektiva insatser där behoven är som störst. Insatserna ska bedömas utifrån kostnadseffektivitet där insatsernas kostnader ställs mot dess förväntade effekter. Insatserna kan utveckla och komplettera nationell arbetsmarknadspolitik genom att förstärka insatser för individer samt ta fram insatser på organisations- och strukturnivå som långsiktigt prövar, utvecklar och förstärker arbetsmetoder. ESF+ genomförs i ett nationellt program och med en nationell handlingsplan samt åtta regionala handlingsplaner. Arbetsförmedlingen är en central aktör i genomförandet i både det nationella programmet och i arbetet med de regionala handlingsplanerna.

Den totala budgeten för ESF+ i Sverige är dryg 1,6 miljarder euro för hela programperioden inklusive den nationella medfinansiering, bidraget från unionen uppgår till 707 miljoner euro. Det svenska ESF-programmet delar upp budgeten över programområdena A-F. Programområde B, som endast Arbetsförmedlingen kan ansöka om, tilldelas 14 procent av fonden med ett krav på 60 procent medfinansiering i projekt. Unionens bidrag inom programområde B uppgår till knappt 99 miljoner euro.

Programområde A: Öka möjligheten till inkluderande och hållbart arbetsliv för alla. Insatserna kan riktas till arbetslösa (POA2) samt till dem som redan har ett arbete men där behov av kompetensutveckling föreligger (POA1). Programområde A kan beslutas på nationell och regional nivå av Svenska ESF-rådet.

Programområde B: Öka möjligheten till arbete. Insatserna riktas till inskrivna på Arbetsförmedlingen som behöver stöd för att komma i arbete eller utbildning. Stödet ska tillhandahållas av fristående leverantör. Programområde B kan endast sökas av Arbetsförmedlingen och beslutas på nationell nivå av Svenska ESF-rådet.

Programområde C: Minska risken för ekonomisk utsatthet. Insatserna ska bidra till ett inkluderande samhälle för vuxna som ska få möjlighet att få ett arbete och kunna försörja sig själva och sina familjer. Programområdet kan finansiera riktade insatser för barn från sex år i syfte att ge dem en trygg skolgång och minska risken för skolavhopp. Programområde C beslutas på nationell nivå av Svenska ESF-rådet.

Programområde D: Öka kapaciteten i den glesa geografin. Programområdet riktar sig till de glesbefolkade regionerna i övre och mellersta Norrland. Insatserna ska stärka lokala och regionala strukturer, och kan användas till utveckling och samverkan mellan olika organisationer. De kan även riktas direkt till individer som

behöver stöd för att komma närmare ett arbete. Programområde D beslutas på regional nivå i de aktuella regionkontoren på Svenska ESF-rådet.

Programområde E: Social Innovation. Programområdet handlar om att hitta nya lösningar som kan möta de utmaningar som finns inom social inkludering, arbetsmarknad och utbildning. Programområde E beslutas på nationell nivå av Svenska ESF-rådet.

Programområde F: Fast Care. Insatserna ska syfta till att personer som omfattas av massflyktsdirektivet ska komma i arbete och bli socialt delaktiga under den tid de har tillfälligt skydd i Sverige. Programområde F beslutas på nationell nivå av Svenska ESF-rådet. Programområde F är nu avslutat och inga fler utlysningar förväntas.

3.1 Arbetsförmedlingens medverkan i Europeiska socialfonden+

Arbetsförmedlingens medverkan i ESF+ projekt ska verka för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt och ligga i linje med myndighetens verksamhetsplan och prioriteringar. Under 2024 har prioriteringen för myndigheten i ESF+ projekt varit att verka för en minskning av långtidsarbetslösheten, stärka kompetensförsörjningen och att använda projektmedel utlysta i programområde B.

I den här rapporten redovisas endast de projekt som startat sedan tidigare och har varit pågående under 2024. Arbetsförmedlingen har varit projektägare för tio projekt under 2024, varav fyra har varit förstudier. Samtliga projekt redovisas i rapporten, även myndighetens förstudier. Under 2024 har Arbetsförmedlingen beviljats projektmedel inom programområde A, B och D.

Inom programområde A har sju projekt pågått under 2024, varav två var förstudier. De fem tillämpningsprojekt som myndigheten bedrivit har varit Arbete för gemenskap-samarbete i Eskilstuna, Kompetens Västsverige, Malmökraften, Samstart och Stockholmskraften. De förstudier inom programområde A som myndigheten bedrivit har varit Nya samverkansstrukturer för hållbar arbetsmarknad och Hållbarhet i mobilitet

Programområde B ska öka möjligheten till varaktigt arbete genom insatser direkt till arbetssökande och är specifikt riktat till att användas av Arbetsförmedlingen. Inom programområde B har två projekt beviljats. Det första projektet Onward ESF+ beslutades 2023 och pågår fram till 2025. Det andra projektet Equip ESF+ beslutades i slutet av 2024, men påbörjas först 2025.

Arbetsförmedlingen har inte varit projektägare inom programområde C, E och F. Inom Programområde D har myndigheten bedrivit två förstudier i övre Norrland; Alla behöver alla behövs-hållbar kompetensförsörjning och Innovativ rekrytering till norra Sverige. I kapitel 3.2–3.4 beskrivs Arbetsförmedlingens projekt mera detaljerat inom respektive programområde.

Arbetsförmedlingen kan delta i projekt som medfinansierar, samverkanspart, deltagande aktör eller samarbetspart då projektägare är en extern part. Om Arbetsförmedlingen medfinansierar ett projekt så kan detta ske genom arbetssökandes aktivitetsstöd för deltagare eller genom personal (tid i projektet). Samverkanspart innebär att Arbetsförmedlingen har åtagande i projektet, och tar del av stöd från ESF+ för den arbetstid som medarbetare utför arbete i projektet i samverkan. Deltagande aktör, innebär att Arbetsförmedlingens personal är målgrupp för projektet och får kompetensutvecklingsinsatser.³

Under 2024 har myndigheten deltagit i ESF+ projekt både som medfinansierar (sex projekt), samverkanspart (nio projekt) eller deltagande aktör (ett projekt). Utöver dessa projekt har Arbetsförmedlingen även medverkat som samarbetspart genom att Arbetsförmedlingen samarbetar på olika sätt med projektet. Det kan innebära att en kommun och Arbetsförmedlingen samarbetar kring en målgrupp i projektet eller att Arbetsförmedlingen enbart deltar i en referensgrupp eller i projektets styrgrupp. Det kan även innebära att Arbetsförmedlingen finns med som part i ett samordningsförbund och på så vis blivit samarbetspart i projekt som ägs av samordningsförbundet.

De främsta aktörerna Arbetsförmedlingen har samarbetat med i projekten är kommuner, samordningsförbund, regioner, arbetsgivare samt aktörer från civilsamhället och idéburen sektor. Fullständig projektförteckning över projekt som Arbetsförmedlingen medfinansierar finns i bilaga 1 Projektlista.

Tabell 1. Antal ESF+ projekt där Arbetsförmedlingen är projektägare samt projekt som myndigheten medfinansierar eller är samverkanspart till ⁴

	2022	2023	2024
Arbetsförmedlingen projektägare⁵		5	10
Medfinansierar		1	6
Samverkanspart		6	9

Källa: ESF-rådets projektdatabas

³ Svenska ESF-rådets ordlista Länk: [Ordlista - Svenska ESF-rådet](#)

⁴ Arbetsförmedlingen kan vara både medfinansierar och samverkanspart i samma projekt.

⁵ Projekt inklusive förstudier som Arbetsförmedlingen är projektägare till.

Tabell 2. Total projektbudget under projekttid, angivet i tkr

2024	Budget Projekt som har varit pågående under 2024 (tkr)
Arbetsförmedlingen projektägare	1 143 052
Projekt där Arbetsförmedlingen är medfinansier	272 474

Källa: ESF-rådets projektdatabas

Tabell 3. Antal avslutade deltagare, till arbete och till studier inom programområde A och B

2024	Antal deltagare	Män	Kvinnor
I egen regi (POA)	1961	980	981
Fått arbete	470	266	204
Gått till studier	296	149	147
Medfinansier (POA)	281	113	168
Fått arbete	87	41	46
Gått till studier	29	11	18
I egen regi (POB)	32 259	18 082	14 177
Fått arbete	9 301	5 654	3 647
Gått till studier	1 368	576	792

Källa: ESF-rådets projektdatabas, samt data från SCB

3.2 Arbetsförmedlingens medverkan som projektägare i programområde A

De projekt som Arbetsförmedlingen bedriver inom programområde A är projekt där myndigheten är i behov av samverkan med andra aktörer för att lösa arbetssökandes behov i syfte att de inkluderas på arbetsmarknaden. Målgrupperna i projekten är oftast de som myndigheten bedömer har lägre konkurrensförmåga och därmed löper en högre risk att drabbas av långtidsarbetslöshet eller redan är långtidsarbetslösa. Kompetensförsörjningsperspektivet i Arbetsförmedlingens projekt är också viktigt att framhålla då det råder kompetensbrist i många yrken och i stora delar av Sverige.

3.2.1 Arbete för gemenskap – samarbete Eskilstuna

Projektbeskrivning och mål

Projektet pågår från september 2024 till juni 2027. Det är ett regionalt projekt som bedrivs av Arbetsförmedlingen och i samverkan med Eskilstuna kommun, främst med Jobbcentrum.

Kompetensförsörjningsutmaningen är ett av de största tillväxthindren på svensk arbetsmarknad och en stor del av de långtidsarbetslösa har en utomeuropeisk härkomst med låg utbildningsnivå. Många av de utrikesfödda som är inskrivna på Arbetsförmedlingen har begränsade kunskaper i svenska och är därför inte tillgängliga för Arbetsförmedlingens upphandlade tjänster.

Syftet med projektet är att skapa en samarbetsmodell mellan Arbetsförmedlingen och Eskilstuna kommun för att bidra till att personerna i målgruppen i högre grad kan möta arbetsgivarnas behov. Projektet ska genom ökad lokal närvaro av Arbetsförmedlingen, i samverkan med Eskilstuna kommun och eventuella fristående aktörer, kombinera och utveckla metoder för att identifiera problematiken hos målgruppen. Arbetet sker i samplanering och ger därmed personerna förutsättning till stegförflyttning till att bli tillgängliga för Arbetsförmedlingens upphandlade tjänster och insatser. Ambitionen är att implementera metoden i flera kommuner i Södermanland

Resultat och erfarenheter

Projektet har nyligen startat så det finns inga resultat och erfarenheter att redovisa.

3.2.2 Hållbarhet i mobilitet

Projektbeskrivning och mål

Hållbarhet i mobilitet är en förstudie som pågår mellan maj 2024 och maj 2025. Förstudien drivs av Arbetsförmedlingen nationellt, genom Ledningsstaben i nära samverkan med Arbetsförmedlingens kansli för omvandling och matchning i norr.⁶

⁶ Kansliet för omvandling och matchning i norr, även kallat Af KOM Norr, arbetar med kompetensförsörjning vid stora företagsetableringar- och expansioner. I uppdraget ingår bland annat att få människor att vilja flytta

Syftet är att få svar på hur styrning och organisering av komplexa uppdrag kan utformas på ett hållbart sätt. Hållbarhetsperspektiven ska kunna stärka mobilitet i arbetet med geografisk och yrkesmässig rörlighet. Förstudien har koppling till förstudien Innovativ rekrytering till norra Sverige och Arbetsförmedlingens ordinarie verksamhet i främst Norrbotten och Västerbotten (Arbetsförmedlingens kansli för omvandling och matchning i norr).

Hållbarhetsperspektiven kan delas in i olika aspekter. Exempelvis från arbetssökandes perspektiv, myndighetens utförarperspektiv, ett bredare samhällsperspektiv och utifrån ett samverkansperspektiv där flera intressenter förutsätts agera i gemensam riktning för att nå det syfte som eftersträvas. Fokus i förstudien har också varit på strukturella hinder i samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommuner samt regioner. Trots hög samstämmighet om önskade övergripande resultat som eftersträvas, så finns svårigheter att utforma arbetssätt som både möter kommuners lokala behov och myndighetens uppdrag med geografisk och yrkesmässig rörlighet, särskilt i Norrbotten och Västerbotten. Målet är att samla och undersöka dessa insikter och om innovativ tjänstdesign⁷ kan användas som metod och arbetssätt, och vilka andra förutsättningar som behövs för att arbeta med geografisk rörlighet. Målgruppen för projektet är medarbetare på Arbetsförmedlingen, både personal som jobbar i centrala stödfunktioner och medarbetare i kärnverksamheten.

Resultat och erfarenheter

Beskrivningen av arbetet med omställningen i norr behöver breddas. Den gröna omställningen i industrin är en del av den samhällsomvandling som pågår men många av de utmaningar som regionen står inför är av social karaktär. Det är något som behöver beaktas i arbetet med den gröna omställningen, annars riskerar negativa sociala konsekvenser att osynliggöras. Arbetsmarknads- och kompetensförsörjningsfrågorna kan inte hanteras avskilt från frågor om exempelvis boende, samhällsservice och andra välfärdsfrågor.

Eftersom kommunerna har olika lokala behov och utmaningar görs prioriteringar som inte alltid är gynnsamma för grannkommunen. Samspelet mellan kommunerna och regionerna behöver utvecklas och regionerna har en viktig roll för att stötta de olika behov som finns i hela regionen. Behoven av prioriteringar, utifrån ett bredare samhällsperspektiv, ser olika ut mellan den lokala och nationella nivån.

Tillämpningen av innovativ tjänstedesign är en viktig del i förstudien och det kan eventuellt mynna ut till ett tillämpningsprojekt där resultaten från förstudien implementeras i ny verksamhet i myndigheten. Kommunikationsinsatser planeras för att sprida lärande och insikter från projektet till medarbetare i myndigheten.

eller byta yrke, att bli mer rörliga. Arbetet utgår från ett nationellt uppdrag som Arbetsförmedlingen fått av regeringen. Till att börja med koncentreras uppdraget till de orter där det samtidigt innebär stor samhällsomvandling och i dagsläget är detta i Norrbotten och Västerbotten.

⁷ Tjänstedesign: Metod som utgår från användarens behov och upplevelser när nya tjänster, produkter och processer utformas. Metoden bygger på ett utforskande, involverande och samskapande förhållningssätt för att stärka användarens delaktighet under hela processen.

Förstudiens resultat kommer också att användas vid utformningen av ny hållbarhetspolicy för myndigheten under 2025.

3.2.3 Kompetens Västsverige

Projektbeskrivning och mål

Kompetens Västsverige är ett regionalt projekt och pågår mellan november 2024 och oktober 2026. Projektet bedrivs av Arbetsförmedlingen Region Väst på tre enheter: Arbetsförmedlingen Fyrbodalen, Arbetsförmedlingen Skaraborg och Arbetsförmedlingen Östra Göteborg.

Regionen har en stor andel långtidsarbetslösa med kort utbildningsbakgrund och behov av att komplettera sin utbildning för att närma sig arbetsmarknaden. I januari 2024 var det totalt 8 512 långtidsarbetslösa personer med högst förgymnasial utbildning registrerade i Region Väst, vilket utgör cirka 14 procent av de arbetslösa.

Projektet ska förbättra anställningsbarheten genom att öka möjligheterna till studier för kortutbildade kvinnor och män som står långt från arbetsmarknaden, särskilt utrikesfödda personer med funktionsnedsättning eller en historik av ohälsa. Projektets mål är att minst 40 procent av deltagarna går till studier, varav minst 90 procent ska fullfölja eller kvarstå i studier under projektperioden. Projektet ska vidare säkerställa progression mot anställningsbarhet och att inom ramarna för den lokala överenskommelsen utveckla en modell för sammanhållet stöd med att stärka den operativa samverkan för att ta fram långsiktiga, hållbara strukturer och metoder som kan spridas och implementeras i alla lokala överenskommelser med kommunerna.

Resultat och erfarenheter

Projektet startades i november 2024 så det finns inga resultat och erfarenheter att redovisa.

3.2.4 Malmökraften

Projektbeskrivning och mål

Malmökraften har varit ett regionalt projekt med erfarenheter från tidigare projekt med samma inriktning. Projektet har pågått från september 2023 till december 2024.

Projektets syfte var att långtidsarbetslösa malmöbor ska komma till arbete eller studier, samt att utveckla en god samverkan och sprida kunskap vidare inom och utanför Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen har varit projektägare och projektet har bedrivits gemensamt med Malmö Stad, Försäkringskassan, Primärvården Sydvästra Skåne och Vuxenpsykiatrien Malmö/Trelleborg.

Projektets målgrupp var malmöbor över 30 år som varit utan arbete minst 12 månader, med en sammansatt problematik som exempelvis låg utbildningsbakgrund, ohälsa eller funktionsvariation.

Projektens mål var att ge 1 300 unika deltagare projektinsatser, varav 90 deltagare ska ha anvisats från Försäkringskassan. 45 procent av deltagarna ska ha fått arbete och minst 10 procent ska ha gått vidare till reguljär utbildning. Målsättningen var att 90 procent av deltagarna ska ha gjort en stegförflyttning, vilket definieras som att de fått arbete, gått till studier, fått utredd arbetsförmåga, påbörjat en yrkes- och studieinriktad utbildning eller har en klagjord planering för en yrkes- eller studieinriktning, för att etablera sig på arbetsmarknaden.

Resultat och erfarenheter

Projektet överträffade det övergripande volymmålet på 1 300 personer, då 1 371 personer har deltagit i projektet (53 procent kvinnor och 47 procent män).

Samtliga deltagare har avslutat projektet och av dessa har 855 personer bedömts gjort en stegförflyttning mot arbete, motsvarande 62 procent jämfört med målet på 90 procent (det vill säga ett resultat mot arbete, studier eller stegförflyttningar).

368 deltagare har gått till arbete, vilket motsvarar 27 procent (47 procent kvinnor, 53 procent män) av det totala antalet deltagare i projektet. 92 deltagare har gått till studier, vilket motsvarar 7 procent av deltagarna (62 procent kvinnor och 38 procent män). 218 deltagare, som inte fått arbete eller gått till studier, har gjort en övrig stegförflyttning mot arbete utifrån ovanstående definition, vilket motsvarar 24 procent av deltagarna.

Malmökraften har under 2024 fortsatt arbeta utifrån samma arbetssätt med att aktivt sprida goda erfarenheter till andra kommuner och arbetsförmedlingsenheter för att bygga en välfungerande samverkan. Två nya projekt; Stockholmskraften och Halmstadskraften har startat under 2024 med inspiration av Malmökraften. I oktober 2024 fattades beslut inom ramen för den strategiska överenskommelsen mellan Arbetsförmedlingen och Malmö Stad att Malmökraften i sin helhet ska implementeras i ordinarie verksamhet. Det innebär att deltagande parter ska finansiera egen personal med undantag för de som får finansiering från FINSAM. Malmökraften kommer således att bestå av 12 multikompetenta team: Två vårdsamordnare på heltid, tre studie- och yrkesvägledare som delar på två heltidstjänster samt två försäkringsutredare. De arbetssökande som var kvar i projektet vid projektavslut (cirka 500 arbetssökande) och som ännu inte nått arbete eller studier, kommer att vara deltagare i den ordinarie samverkan med kommunen, vården och Försäkringskassan då myndigheterna fortsätter arbetet med samma metoder som i projektet Malmökraften.

Tidigare projekt för Malmökraften har utvärderats av Inspektionen för socialförsäkringen (ISF), utvärderingen konstaterade positiva effekter för personerna som deltog.⁸ Arbetssökande i Malmökraften fick både subventionerade anställningar och nystartsjobb i högre grad än de som inte deltagit, deras inkomster hade ökat och andelen med försörjningsstöd hade minskat. Samtidigt konstaterar Inspektionen för socialförsäkringen att insatsen är omfattande och kostsam, vilket gör det viktigt med

⁸ Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) [Samordnat stöd gör skillnad - Inspektionen för socialförsäkringen](#)

fortsatta utvärderingar för att veta om resurserna används på ett sätt som gör så stor nytta som möjligt.

3.2.5 Nya samverkansstrukturer för hållbar arbetsmarknad

Projektbeskrivning och mål

Projektet har bedrivits som en förstudie och har pågått från december 2023 till oktober 2024, med syfte att identifiera hållbara lösningar för samverkan mellan Arbetsförmedlingen och aktörer inom idéburen sektor. Fokus har varit att få förståelse för varandras uppdrag och roller inom samverkan och vilka finansiella möjligheter som finns för insatser. Förstudien har bedrivits i samarbete med Coompanion, Famna, Fremia, Fryshuset från idéburen sektor och Trollhättans kommun. Arbetsförmedlingen har sedan tidigare en pågående nationell samverkan med idéburen sektor.

Projektets mål var bland annat att identifiera behov av insatser som kan tillhandahållas av idéburen sektor och andra aktörer och att identifiera finansieringsformer för samverkansinsatser som kan leda till ett hållbart system, med externa utförare av arbetsmarknadspolitiska tjänster. Metoderna och modellerna som utvecklas kan utgå från utrikes födda kvinnors behov och vara applicerbara för dem som är särskilt utsatta på arbetsmarknaden.

Resultat och erfarenheter

Genom förstudien har en rad rekommendationer tagits fram som Arbetsförmedlingen kommer behandla och bedöma vidare inom myndighetens ordinarie verksamhetsplanering för att förbättra etableringen på arbetsmarknaden för de arbetssökande som står längst ifrån. Följande rekommendationer för samverkan, idéburet och offentligt partnerskap (IOP)⁹, upphandling och projektverksamhet lämnades från förstudien:

- När det gäller samverkan rekommenderas att inkludera idéburen sektor i Arbetsförmedlingens modell för kommunsamverkan.
- Myndigheten föreslås att likställa IOP med arbetsmarknadspolitiska programmet projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning och att användningen av projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning tillsammans med idéburen sektor kan öka.
- När det gäller upphandling föreslås flera rekommendationer i förstudien bland annat att reservera en funktionsupphandling inom ramen för lagen om valfrihet (LOV) för förstudiens målgrupp.¹⁰
- Vad gäller utveckling av projekt i samverkan ska lärdomar från förstudien tas till vara på i dialoger med ESF-rådet om hur de kan integreras i kommande

⁹ Idéburet och offentligt partnerskap (IOP) som ett alternativ till upphandling som samarbetsform.

¹⁰ Funktionsupphandling skiftar fokus från detaljstyrd kravställning till kvalitet i tjänsten, mätbart resultat och uppföljning.

utlysningar och programutförande. Ett gemensamt tillämpningsprojekt planeras under 2025 i dialog med aktörer från idéburen sektor.

3.2.6 Samstart

Projektbeskrivning och mål

Skolsamverkan för unga med funktionsnedsättning är en del av regeringens politik inom funktionshinderområdet och en del av Arbetsförmedlingens breda uppdrag om att ge stöd till personer med funktionsnedsättning redan under skoltiden. Projektet är ett nationellt projekt och pågår mellan 2019 och januari 2026, med operativ verksamhet planerad fram till och med 30 juni 2025.¹¹

Syftet med Samstart är att bidra med kunskap för att förbättra arbetssätt och skapa större likvärdighet i landet vad gäller övergången från skola till arbetsliv för unga med funktionsnedsättning, i samverkan med andra aktörer. Projektet drivs av Arbetsförmedlingen med särskilda samverkansavtal med cirka 120 kommuner. Samstarts mål är att utveckla och implementera erfarenheter och kunskaper från projektet i ordinarie verksamhet. Hösten 2023 skalades arbetet upp från 5 till 15 delprojekt, hemmahörande på 15 enheter på Arbetsförmedlingen. Projektet hade tidigare samverkan med 14 kommuner och har nu utökat samverkan med upp till 144 kommuner, det vill säga till alla kommuner som de aktuella enheterna samverkar med. Målgruppen är unga med funktionsnedsättning i gymnasieskolan som har behov av stöd i övergången från skola till arbetslivet. Skolorna identifierar gymnasieelever med funktionsnedsättning som är i behov av det samordnade stödet. Skolan kontakter Arbetsförmedlingen som skriver in eleverna i projektet under skoltid och arbetar med en plan för vad som ska hända efter skolslut. Vid behov kopplas SIUS¹² på.

Samstarts metod är en sammanhållen process i samverkan för individen som inleds med skolsamverkan och som fortsätter under längre tid även efter skolslut när ungdomen är inskriven som arbetssökande i insats/program eller i anställning/studier för att undvika byte av handläggare. Arbetet sker i nära samarbete mellan arbetsförmedlare och SIUS, där SIUS är en betydande och viktig insats i projektet. En nära samverkan sker under hela den sammanhållande processen mellan skolpersonal och personal på Arbetsförmedlingen samt med personal i andra delar av kommunen.

Resultat och erfarenheter

I Samstart samlas nya data in via manuell hantering som möjliggör bättre kunskap och uppföljning internt och externt i samverkan med andra aktörer. Projektet kan jämföra och identifiera skillnader mellan kommuner och på så sätt förbättra kommunsamarbetet, vilket leder till att fler elever identifieras med behov av

¹¹ Under denna tidsperiod har Samstart bedrivit flera projekt finansierade från Socialfonden och i projektverksamheten betraktas det som ett och samma projekt, men att det skalas upp. Det senaste projektet som pågår nu beslutades i februari 2023.

¹² Särskild stödperson för introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS) är en insats för arbetssökande med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Det är ett individuellt stöd till både arbetssökande och arbetsgivare och ges även på arbetsplatsen.

skolsamverkan, jämfört med ordinarie verksamhet. Arbetsförmedlingen saknar idag tillförlitlig statistik som visar hur många som deltar i det pågående uppdraget med ordinarie skolsamverkan vilket gör det svårt att följa upp och bedöma resurser i ordinarie uppdrag.

Samstart uppskattar att behovet av skolsamverkan är större än vad som fångas upp för närvarande och samlar därför in data vad gäller målgruppen. På så vis är det möjligt att göra vissa antaganden vad gäller målgruppens storlek. Genom att känna till antalet gymnasieelever i sista årskursen och hur många av dem som faktiskt blir inskrivna i Samstart, kan projektet få en uppfattning av ungefär hur stor andel av eleverna som har behov av stöd i övergången från studier över tid i varje kommun.

Statistikunderlaget används sedan i dialogerna med respektive kommun om hur många elever som fångas upp och hur projektet behöver arbeta för att säkerställa att elever med behov fångas upp. Samstart fångar i snitt upp cirka tre procent av avgångseleverna medan vissa delprojekt identifierar ett verkligt behov på närmare fem procent av antalet avgångselever. Projektet arbetar med att utveckla ett digitalt system för registrering på Arbetsförmedlingen för en långsiktig utveckling och uppföljning av arbetet på myndigheten. Det nya systemet förväntas börja användas under hösten 2025.

Samstart har haft 4 745 unika deltagare varav 2 619 män och 2 126 kvinnor. Av dessa har 2 029 deltagare fått arbete, varav 1 157 män och 872 kvinnor. 422 deltagare gick till studier, varav 233 män och 189 kvinnor.

Arbetsförmedlingen har beslutat om att tillvarata erfarenheter från Samstart genom att successivt införa ett enhetligt arbetssätt för unga med funktionsnedsättning som inleds med skolsamverkan. Kommunerna är en viktig part i arbetet och dialoger kommer att inledas med landets kommuner under 2025. Beslutet ger bra förutsättningar för att öka likvärdigheten och ge tusentals unga med funktionsnedsättning ett stöd tidigt för att förhindra långtidsarbetslöshet och utanförskap.

3.2.7 Stockholmskraften

Projektbeskrivning och mål

Projektet pågår mellan september 2024 och augusti 2027, med syfte att minska långtidsarbetslösheten i Stockholmsregionen och förhindra att fler individer hamnar i långvarigt utanförskap från arbetsmarknaden. Genom projektet ska nya metoder och samverkansmodeller utvecklas och testas för att erbjuda individanpassat och samordnat stöd till målgruppen. Projektet riktar sig särskilt till utsatta grupper, såsom kvinnor, utrikes födda, äldre och personer med funktionsnedsättning. Syftet är att öka jämställdhet och inkludering på arbetsmarknaden. Erfarenheter och metoder från projektet Malmökraften har integrerats i Stockholmskraftens design.

Projektet bedrivs av Arbetsförmedlingen och Samordningsförbundet Stockholm stad är en samarbetspartner och medfinansör. Försäkringskassan och hälso- och sjukvården bidrar med expertis och stöd för deltagare med komplexa behov, exempelvis i form av ekonomiska stödåtgärder och hälsoinsatser. Projektet arbetar även med arbetsgivare och organisationer i civilsamhället för att skapa arbetstillfällen och förbättra möjligheterna till inkludering. Arbetssättet sker genom multikompetenta team bestående av arbetsförmedlare, socialsekreterare och jobbcoacher från Jobbtorg. Genom en gemensam kartläggning och planering analyseras deltagarens arbetsförmåga, sociala situation och behov i detalj. En samordnad individuell plan utformas med resurser från alla aktörer. Insatserna som erbjuds är arbetsförberedande program, språkutbildningar, hälsoinsatser eller studieplanering. Uppföljning sker regelbundet för att främja progression mot arbete eller studier.

Resultat och erfarenheter

99 deltagare har hittills fått en samordnad kartläggning och en individuell planering. Sex deltagare har fått arbete, varav fem kvinnor och en man. En kvinna gick till studier.

Samlokaliserade multikompetenta team, som inkluderar flera olika professioner, skapar möjligheter att samordna insatser och erbjuda mer riktade åtgärder betydligt snabbare än vid traditionella former av samverkan. Genom att identifiera behov i ett tidigt skede, redan i arbetsförmågeutredningen, förkortas deltagarens process. Även små framsteg hos deltagaren blir tydligare, vilket underlättar för teammedlemmarna att följa utvecklingen och tillsammans med deltagaren göra mer välgrundade bedömningar kring vilka insatser som är mest lämpade.

En slutlig utvärdering genomförs för att kunna sprida resultat och lärdomar för att främja fortsatt användning av metodiken. Stockholmskraftens metoder och erfarenheter kan även bidra till att skapa nationella riktlinjer för arbetet med långtidsarbetslösa genom samarbete mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna.

3.3 Arbetsförmedlingens medverkan i programområde B

För närvarande bedrivs enbart Onward ESF+, det första projektet i programområde B som beviljats. Det andra projektet Equip ESF+ startar upp först i mars 2025 och kommer att vara ett liknande projekt som Onward ESF+ med tjänsten rusta och matcha, där arbetssökande som blir anvisade tjänsten även kommer att delta i det aktuella projektet. Arbetsförmedlingen kommer att utvärdera Onward ESF+ genom en effektutvärdering som kommer att bidra till utvärderingen av programområde B.

I programområde B är volymmålet på 30 203 deltagare redan uppnått för hela programperioden. Enbart i det första projektet Onward ESF+ deltog cirka 64 000. Den beslutade målnivån i programområde B sattes för lågt och antalet deltagare kommer att revideras upp efter programmets halvtidsöversyn. Deltagarna i

programområde B utgör mer än hälften av de som påbörjat ett projekt i hela programmet för ESF+ av samtliga programområden (av totalt cirka 122 207). Av de deltagare som mäts genom ESF-rådets uppföljning är 59 procent fortfarande i sysselsättning sex månader efter avslutat deltagande i PO B-projektet. Med tiden när mer data fylls på tenderar andelen att minska.¹³

3.3.1 Onward ESF+

Projektbeskrivning och mål

Onward ESF+ är ett nationellt projekt och pågår mellan september 2023 och december 2025. Syftet med projektet är att förstärka och utveckla den nationella arbetsmarknadspolitiken genom att ge riktade insatser till långtidsarbetslösa män och kvinnor för att stärka övergången till arbete eller studier. Insatserna ges inom ramen av Arbetsförmedlingens upphandlade tjänst rusta och matcha 2, som utförs av fristående aktörer. Målet är att 50 000 män och kvinnor, fördelat lika, ska komma i arbete eller studier. 30 procent av deltagare ska få arbete inom tre månader efter avslutat åtgärd. Fem procent av deltagarna ska gå till studier tre månader efter avslutat projektdeltagande.

Resultat och erfarenheter

64 000 deltagare har omfattats av projektet, varav 28 000 kvinnor, och 57 000 har avslutat sin tid i projektet. Av dessa personer gick drygt 10 000 eller cirka 18 procent till någon form av arbete eller studier direkt efter avslutad insats.

20 000 deltagare (35 procent) fick arbete inom tre månader, efter avslutad insats. Av dessa 20 000 deltagare hade nästan 17 000 (29,3 procent) fått ett osubventionerat arbete. Nästan 3 000 deltagare (6,4 procent) gick till studier tre månader efter avslutad tid i projektet. Drygt 2 400 (5,3 procent) av dessa gick till reguljära studier. Vid en jämförelse mellan män och kvinnor noteras det att fler män än kvinnor är i arbete inom tre månader efter projektet, 39 procent jämfört med 31 procent. Samtidigt som fler kvinnor än män gick till studier tre månader efter (3,3 procent jämfört med 3,2 procent). Skillnaden mellan könen är avsevärt större inom de som gått till arbete än studier. Fler kvinnor gick till reguljära studier, 3 procent jämfört med 2,4 procent månader efter avslutad insats.

Projektet är inne på sitt andra år och har sedan projektstarten arbetat agilt och tvärfunktionellt. Under perioden har projektet utvecklat systemplattformar i Qlik Sense för att samla in och följa upp data. Regelbundna omvärldsbevakningar har gjorts för att bemöta förändringarna utifrån projektets mål och resultat kopplat till arbetsmarknaden.

Lågkonjunkturen har lett till fler långtidsarbetslösa. Insatserna inom rusta och matcha har erbjudits till fler deltagare och projektet fick 14 000 ytterligare deltagare, vilket har överskridit projektens primära volymmål på 50 000 deltagare.

¹³ Socialfondsrapport-oktober 2024 Svenska ESF-rådet: Länk: [Socialfondsrapport – oktober 2024 - Svenska ESF-rådet](#)

3.4 Arbetsförmedlingens medverkan i programområde D

Arbetsförmedlingen har genomfört två förstudier inom programområde D med fokus på kompetensförsörjning.

3.4.1 Alla behöver alla behövs – hållbar kompetensförsörjning

Projektbeskrivning och mål

Projektet har genomförts som en förstudie mellan september 2023 och maj 2024. Arbetsförmedlingen norra Västerbotten och Norrbotten har identifierat och utvecklat samverkan med kommuner, fackliga organisationer och arbetsgivare för att stärka kapaciteten för kompetensförsörjningen. I norra Sverige pågår en omvälvande samhällsförvandling inom den gröna omställningen med fokus för de industrisatsningar som är på etableringsorterna Skellefteå, Luleå, Boden, Gällivare och Kiruna. I länen finns ytterligare 24 "kringkommuner" – flertalet inom den glesa geografin med relativt låga befolkningstal. Dessa kommuner är också en viktig del av Sveriges utveckling men löper risk att hamna i skuggan av det som sker på etableringsorterna. Kommunerna i glesgeografin har en utmaning i att behålla och attrahera arbetskraft och påverkas dessutom negativt av minskat samhällsstöd.

Resultat och erfarenheter

Målet har varit att undersöka nya metoder för att öka tillgången till arbete genom utbildnings- och arbetsinsatser och att underlätta övergången till arbetsmarknadens behov. Förstudien har visat att flertalet av kommunerna är positiva till att utveckla samverkan och metodutveckling gällande kompetensförsörjningsfrågor. Två metoder har granskats för att undersöka möjligheter att arbeta med aktuell kompetensförsörjning i området. Den första metoden som användes var BIP-studien¹⁴, som är en progressionsmättnings-studie som har undersökt vad som faktiskt gör att personer i en komplex situation börjar arbeta eller studera. Den andra metoden baserades på den kvalitetssäkrade metoden Arbetsanalys, som togs fram och testades på två olika arbetsplatser. Resultaten har visat att det finns en bra grund till att utveckla metoden i syfte att förbättra arbetet med kompetensförsörjningen.

Förstudien mynnade ut i en tillämpningsansökan som Strukturfondpartnerskapet i Övre Norrland inte prioriterade i konkurrens med andra projekt.

3.4.2 Innovativ rekrytering till norra Sverige

Projektbeskrivning och mål

Projektet genomfördes som en förstudie under 2024 med syfte att ta fram insatser inför ett tillämpningsprojekt för att stärka arbetet med mobilitet och geografisk rörlighet för både arbetssökande och Arbetsförmedlingens personal. Arbetet har bedrivits genom samarbete med kommuner och enheter på Arbetsförmedlingen

¹⁴ Beskaftigelses Indikator Projektet (BIP) är en omfattande progressionsmättningsstudie som har undersökt vad som faktiskt gör att personer i en komplex situation börjar arbeta eller studera. BIP har undersökt sambandet mellan utvalda indikatorer för anställningsbarhet och sannolikheten att få ett jobb.

genom workshops och erfarenhetsutbyten, samt i samarbete med Arbetsförmedlingens hållbarhetsstrategier.

Resultat och erfarenheter

Resultatet av förstudien var att ta fram en projektansökan för ett tillämpningsprojekt med konkreta insatser kopplat till en specifik utlysning inom programområde D: Öka kapaciteten i den glesa geografin i Övre Norrland. Projektansökan skickades in under 2024, men prioriterades inte i Strukturfondpartnerskapet i Övre Norrland.

En ny ansökan om tillämpningsprojekt har lämnats in 2025 och Arbetsförmedlingen väntar på besked om beviljande. Om projektansökan än en gång inte blir prioriterad kommer erfarenheter och resultat från förstudien att tas vidare in i Arbetsförmedlingens ordinarie verksamhet i det fortsatta arbetet med geografisk rörlighet, arbetsgivararbete och vid stora företagsetableringar.

3.5 Projekt där Arbetsförmedlingen är medfinansier och medverkar i ESF+

De externa projekt som Arbetsförmedlingen valt att medfinansiera lyfts fram som projektexempel i den här åiterrapporteringen för 2024. Utöver de nedanstående sex projekt som myndigheten medfinansierar så är Arbetsförmedlingen även samverkanspart till nio projekt. Utöver dessa så kan Arbetsförmedlingen vara samarbetspart och deltagande aktör. I projektet Sverige mot organiserad brottslighet-SMOB är Arbetsförmedlingen både medfinansier och deltagande aktör då myndighetens personal är en målgrupp i projektet och tar del av kompetensutvecklingsinsatser.

3.5.1 Kvinnors etablering

Projektbeskrivning och mål

Projektet pågår mellan september 2023 och september 2026. Syftet är att underlätta inträdet på arbetsmarknaden för utrikes födda kvinnor med kort utbildningsbakgrund och som saknar etablering på svensk arbetsmarknad eller har ett långvarigt utanförskap. Projektet ska bidra till en stärkt samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Stockholms stad kring målgruppen och tillsammans med civilsamhället identifiera och utveckla insatser. Målet är att uppnå en hållbar och effektiv samverkansmodell mellan Arbetsförmedlingen och Stockholms stad för en effektivare användning av resurser mellan myndigheter och organisationer.

Arbetsförmedlingen har en central roll i projektet och bidrar genom samplaneringsteam tillsammans med Stockholms stad för gemensam kartläggning och planering av insatser för deltagarna. Med erfarenheter från tidigare projekt, Jämställd Etablering och Hållbar Etablering bidrar Arbetsförmedlingen med expertis för att utveckla metoder anpassade till målgruppen. Arbetsförmedlingen erbjuder

program som till exempel Supported Employment¹⁵ samt resurser från arbetsmarknadspolitiska program och subventionerade anställningar. Stöd ges också till arbetsgivare genom rådgivning och hjälp med att anpassa arbetsplatser. Deltagarna får aktivitetsstöd och utvecklingsersättning, vilket Arbetsförmedlingen står för.

Resultat och erfarenheter

Sedan projektstarten har totalt 144 unika kvinnor deltagit i projektet. Dessa deltagare har tagit viktiga steg mot arbete och studier med konkreta resultat. 23 kvinnor har fått arbete. Nio kvinnor har kombinerat arbete och studier och 27 kvinnor har påbörjat studier. Projektets resultat och progression visar att insatserna hittills haft en positiv effekt på kvinnornas möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden eller att studera, samtidigt som arbetet med metodutveckling och samverkan skapar förutsättningar för fortsatt framgång.

Inflödet av deltagare har ökat, vilket gör att målet att nå 500 kvinnor är möjligt om inflödet upprätthålls enligt plan. Dock krävs det förbättrad samverkan och resursförstärkning för att säkerställa att projektet når målet att 40 % av deltagarna ska övergå till arbete eller studier. En utvärdering av projektet planeras till våren 2025.

Projektets styrka ligger i det effektiva samarbetet mellan projektledning och nyckelpersoner, som har skapat goda förutsättningar för att kartlägga kvinnornas utbildningsbehov och identifiera möjliga vägar framåt. Trots dessa framsteg finns det betydande utmaningar. Språkbarriärer för deltagarna gör att få insatser inom stadens och Arbetsförmedlingens verktygslådor är fullt anpassade efter målgruppens behov. Den uppsökande verksamheten har varit resurskrävande och visat på ett större samhällsproblem. Många i målgruppen står inför omfattande utmaningar som inte fullt ut täcks av det sociala skyddsnätet. Dessutom är samordning kring varje individ tidskrävande och innebär omfattande kontakter med olika myndigheter, vilket påverkar effektiviteten i arbetet. En ytterligare utmaning är centraliseringen av skyddad ID inom Arbetsförmedlingen, vilket har medfört praktiska hinder för projektets arbete.

Projektet har också observerat tydliga förbättringar i deltagarnas hälsa, motivation och kompetens, vilket stärker deras förutsättningar att närma sig arbetsmarknaden. Det har skett stegförflyttningar kring förbättrade språkkunskaper, där många kvinnor har utvecklat sin förmåga att kommunicera på svenska, vilket är en central faktor för att komma in på arbetsmarknaden. Självkänsla och motivation har ökat deltagarnas tro på sin förmåga att kunna bidra på arbetsmarknaden. Deltagarna har fått insikter om arbetslivets krav och möjligheter, vilket gör dem bättre rustade för att söka jobb eller studier. Praktikplatser och utbildningsinsatser har bidragit till långsiktig anställningsbarhet, och många kvinnor har tagit viktiga steg närmare en anställning.

¹⁵ Supported Employment: Arbetsmetod som generellt riktar sig till personer med funktionsnedsättning. Metoden innebär i korthet att ge individer ett strukturerat stöd i att finna, få och behålla en anställning.

3.5.2 Stega

Projektbeskrivning och mål

Projektet pågår mellan september 2024 och augusti 2026. De som står allt längre ifrån arbetsmarknaden har ofta en sammansatt problematik och det är inte ovanligt att de har fått stöd under en längre tid av samhällets aktörer (kommun, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Region Skåne) och utan att aktörerna har vetskap om varandras inblandning. Det kan leda till att personerna inte har en tydlig planering till arbetslivet, vilket delvis kan bero på att det inte är bestämt vem av aktörerna som är huvudansvarig. Målet med projektet är att personerna med hjälp av ökad aktivitetsgrad ska komma till utbildning, arbete eller göra stegförflyttningar mot egen försörjning. För att nå ett mer självständigt liv av egen försörjning kommer projektet att öppna för parallella insatser från flera myndigheter, vilket ska medföra att personerna får rätt stöd från rätt aktör och att kunna ha en och samma handläggare genom processen mot arbetsmarknaden.

Deltagarna kommer succesivt nå en heltidssysselsättning och huvudfokus på projektets aktiviteter är hälsa, digital utveckling, arbetsmarknadsfrågor vilket kommer genomsyra hela insatsen och de moduler som deltagarna tar del av.

Arbetsförmedlingens medfinansiering är fem procent med arbetsförmedlares tid och myndigheten medverkar i projektets styrgrupp för att säkerställa rätt målgrupp och att det inte finns någon risk för konkurrens med myndighetens upphandlade tjänster.

Resultat och erfarenheter

Projektet har nyligen startat så det finns inga resultat och erfarenheter att redovisa.

3.5.1 Sverige mot organiserad brottslighet – SMOB

Projektbeskrivning och mål

Projektet pågår mellan juni 2024 och maj 2027 och har som mål att skapa ett nationellt kunskapsnav som samlar expertis från olika sektorer för att etablera en plattform för samverkan, forskning, utbildning och innovation om organiserad brottslighet. I Arbetsförmedlingens målbild¹⁶ ingår att förhindra felaktiga utbetalningar och motverka organiserad brottslighet. Projektet avser att stärka myndighetens kompetens och förmåga inom detta område. Under 2024 har projektet inlett arbetet i två ”hubbar”; utbildningshubben och analyshubben.

Södertörns högskola är projektägare och Arbetsförmedlingen medfinansierar genom deltagare, då personal från ekonomiavdelningen deltar i kompetensutvecklingsinsatser i projektet. Projektets verksamhet sträcker sig över fyra sammanlänkande områden: *Kompetensutveckling, förbättrad samverkan stärkt analytisk kapacitet* och *innovation*. Kompetensutvecklingen ska stärka yrkesverksamma för att bättre kunna utreda och motverka ekonomisk brottslighet.

¹⁶ Arbetsförmedlingens målbild är ett styrande dokument som beskriver hur myndigheten är tänkt att se ut långsiktigt och ligger till grund för planeringen av verksamheten.

Förbättrad samverkan ska ske genom att skapa starkare samarbeten mellan myndigheter, näringslivet, arbetsmarknadens parter och akademien. Genom att etablera ett nationellt strategiskt forum för tvärsektoriell samverkan, det så kallade samhällsrådet, strävar projektet efter att mobilisera fler i kampen mot organiserad brottslighet.

Stärkt analytisk kapacitet är en viktig del av projektet genom att förbättra den analytiska förmågan hos myndigheter för att kunna hantera stora datamängder och genomföra komplexa analyser av organiserad brottslighet och kriminell ekonomi.

Innovation avser att utveckla förmågan att hitta effektiva lösningar på sårbarheter som kräver insatser från aktörer på olika samhällsnivåer genom SMOB:s innovationslabb. Målsättningen är att skapa synergieffekter för att tillsammans nå längre än vad respektive organisation kan lyckas med på egen hand.

Resultat och erfarenheter

Arbetet har hittills bestått av introduktionsmöten och kartläggning. Arbetet fortsätter under 2025 och utbildningsinsatser kommer att ges till Arbetsförmedlingens personal. Det är för tidigt i projektet för att kunna visa några resultat och erfarenheter.

3.5.2 SÖKA- Samverkan för Ökad kapacitet

Projektbeskrivning och mål

Projektet pågår mellan december 2023 och november 2025 och bedrivs av Samordningsförbunden Norrbotten, Norra Västerbotten, Södra Västerbotten samt Södra Lappland. Projektet är resultatet av en förstudie: Samordningsförbund i samverkan. Slutsatsen av förstudien visade på behov av ett projekt för att ta fram bättre analyser inför framtagande av insatser till arbetssökande.

Arbetsförmedlingens roll är att bidra med analyskunskap av den lokala, regionala och nationella arbetsmarknaden. Myndigheten medfinansierar med personal i projektet. Huvudmålet är att utveckla analysförmågan inom ramen för intressenterna inom fyrpartssamverkan och Arbetsförmedlingen.

Resultat och erfarenheter

Delmål ett och två är uppnått vilket innebär att en analysgrupp är inrättad och en struktur för analysarbetet som är baserat på de horisontella principerna¹⁷ är framtagen. Projektet ska framöver fortsätta arbete med de övriga delmålen vilket är att etablera former för utbyte inom olika analysområden, att ta fram resultat från analysgruppen vidare och sprida arbetet i hela Sverige.

¹⁷ Inom socialfondsprogrammet för ESF+ finns tre horisontella principer att beakta; Jämställdhet, tillgänglighet och icke diskriminering.

3.5.3 Utväg II

Projektbeskrivning och mål

Utväg II pågår mellan september 2024 och augusti 2027 och bedrivs av Malmö Stad. Arbetsförmedlingen är medfinansiar och ger insatser som bidrar till en förlängning av KRAMI-verksamheten¹⁸, men med ökat fokus på de som söker en väg ut från organiserad brottlighet. Målgruppen är gängkriminella våldsbrottslingar från 18 år som av olika skäl valt att bryta med den kriminella livsstilen och den kriminella miljön. Målgruppen utgörs företrädesvis av unga vuxna män och som efter polisens hotbilda-bedomning har behov av skyddsinsatser, vilket bidrar till att det är resurskrävande arbete med komplex problematik.

Förväntat mål är att 60 avhoppare från kriminell verksamhet och 60 individer som utsatts för våld i nära relation och som lever på ny ort får ta del av digital vägledning. 60 av projektets 120 deltagare ska ta sig vidare till arbete eller studier. Övriga deltagare ska ha ökat sin upplevelse om stegförflyttning. Ett annat mål är att stärka individerna genom att närma sig eller nå sysselsättning för att stärka tron på den egna förmågan. Avhoppare har generellt en låg utbildningsnivå så fokus är att vägleda mot utbildning. Både män och kvinnor ska erbjudas samma typ av aktiviteter och som är individanpassade utifrån deras särskilda behov.

Resultat och erfarenheter

Projektet startades i september 2024 så det finns inga resultat och erfarenheter att redovisa.

3.5.4 ZERO WASTE Noll slöseri med mänskliga resurser

Projektbeskrivning och mål

Projektet startade i februari 2024 och pågår till och med januari 2027. Projektägare är Burlövs kommun. Syftet är att deltagaren genom stegförflyttning ska närma sig arbetsmarknaden, studier eller Arbetsförmedlingens insatser. Målgrupp i projektet är långtidsarbetslösa som står särskilt långt ifrån arbetsmarknaden med komplex problematik, svag konkurrensförmåga om lediga arbeten och/eller psykisk och fysisk ohälsa. 60 personer (30 kvinnor och 30 män) kommer att delta i projektets insatser med övergripande mål att minska arbetslösheten inom målgruppen, de ska få en ökad grad av självförsörjning samt stärkt psykisk hälsa.

Arbetsförmedlingen är representerad i projektets styrgrupp och har en medarbetare på halvtid i projektet. Myndigheten har möjlighet att anvisa deltagare till projektet. Metoden som används under projektet är "supported training", där deltagaren får en arbetsförberedande insats för att träna på sysselsättning utifrån behov och förmåga. Samarbetspartner är, SAVED¹⁹, en ideell förening som ansvarar för arbetsförberedande insatser. Övriga aktörer som medverkar i projektet är sjukvården,

¹⁸ Krami är en samverkan mellan Arbetsförmedling, Kriminalvård och aktuell kommun. Målet med att delta i Krami är att finna, få och behålla arbetet.

¹⁹ SAVED är en ideell förening som arbetar med sociala stödinsatser och arbetsmarknadsintegrering. Mer om projektet: [Zero Waste – SAVED](#)

Försäkringskassan och socialtjänsten och Kävlinge kommun, som också kan anvisa deltagare till projektet.

Resultat och erfarenheter

Projektet har dragits med förseningar då samarbetspartnern SAVED tog längre tid än beräknat att etablera sig för att ta emot deltagare för arbetsförberedande insatser. Till och med 30 november 2024 hade projektet 20 deltagare där kartläggning och funktionsbedömningar skett. Fyra av dessa deltagare har påbörjat en arbetsförberedande insats och fler är på väg. Projektet förväntar att deltagarantalet kommer att öka. Det som har varit problematiskt för projektet är att vissa av deltagarna har så pass stor ohälsa att de inte har kunnat påbörja arbetsförberedande insatser. I vissa fall har vården bedömt att deltagaren inte har någon arbetsförmåga, vilket resulterat i ansökan om sjukersättning. Inga deltagare har gått vidare till utbildning eller arbete under det första projektåret.

4 Lärdomar och erfarenheter från ESF+ projekt

I de flesta projekt där Arbetsförmedlingen medverkar är det fokus på personer som står långt ifrån arbetsmarknaden och som inte kan ta del av Arbetsförmedlingens ordinarie insatser och aktiviteter. Det är vanligt att många av de inskrivna har ett komplext behov och behöver samordnade och parallella insatser från flera välfärdsaktörer, främst kommunerna, för att närma sig arbetsmarknaden. Många gånger har de arbetssökande även brister i det svenska språket och kan inte möta de krav på svenska som finns på arbetsmarknaden eller kunna tillgodogöra sig Arbetsförmedlingens insatser.

I programområde B når Arbetsförmedlingen stora volymer av arbetssökande, då myndigheten använt sig av den upphandlade tjänsten rusta och matcha, som ges till arbetssökande som inte står för nära men inte heller för långt från arbetsmarknaden. Projekt inom programområde B har dessutom en väsentligt större budget jämfört med övriga projekt som Arbetsförmedlingen äger.

I programområde A finns möjligheten att nå de målgrupper som inte kan tillgodogöra sig Arbetsförmedlingens ordinarie, upphandlade insatser. En gemensam nämnare inom programområde A är att det är projekt som syftar till att utveckla samverkan med flera aktörer och att samordna insatser för de arbetssökande som står långt ifrån arbetsmarknaden med målet arbete eller studier. Exempel på sådana projekt som bedrivits är Malmökraften, Stockholmskraften, Arbete för gemenskap-Samarbete i Eskilstuna och Kompetens Västsverige.

Erfarenheterna från Malmökraften, visar på att det är möjligt att implementera projektets metoder i den ordinarie verksamheten för samverkan med multikompetenta team, även om FINSAM Malmö fortsatt går in med extern finansiering för att säkra upp vissa samverkansinsatser. Metoder och erfarenheter från liknande samverkansprojekt kan även bidra till att skapa nationella riktlinjer för

samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna i arbetet med långtidsarbetslösa. Dessa exempel visar vad som är möjligt att implementera i ordinarie verksamhet och att det skulle kunna gå att skala upp framgångsrika metoder och sprida dessa nationellt. Insatser som kräver samordnad planering och samverkan med kommuner, regioner och andra aktörer är svåra att ta fram genom upphandling, då lämpar sig projektstruktur och projektfinansiering bättre för att kunna ge insatser efter arbetssökandes individuella behov. Historiskt har projektfinansiering varit en förutsättning för att kunna möjliggöra förstärkta samverkansinsatser utifrån arbetssökandes individuella behov. ESF+ projekt som tar fram samverkansstrukturer med mer resurser kan möjliggöra samverkan även i en mindre kommun såväl som i större kommuner (Exempelvis projekt Zero Waste i Burlöv jämfört med projekten i Stockholm och Malmö).

Förstudien Nya samverkansstrukturer för hållbar arbetsmarknad har lett till att Arbetsförmedlingen och aktörer från idéburen sektor tillsammans troligen kommer att ansöka om ett nationellt projekt inom programområde A under 2025. Metoder som utvecklats utifrån förstudiens slutsatser ska vara applicerbara för dem som har särskilt utsatt ställning på arbetsmarknaden. Arbetet har bland annat haft en koppling till Arbetsförmedlingens aktiviteter för att öka utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden.²⁰ Ett exempel på en metod som implementerats från tidigare socialfondsprojekt och som myndigheten numera använder sig av i ordinarie verksamhet vid fördjupat stöd i egen regi genom sammanhållet matchningsstöd, är metoden matchning dag 1.

Projektet Samstart är också ett exempel på där målet med projektarbetet är att implementera metoder och strukturer för hur myndigheten långsiktigt ska förbättra arbetet med ett uppdrag i ordinarie verksamhet. Förbättringsarbetet påverkar både hur myndigheten arbetar med kommunsamverkan genom skolsamverkan och med målgruppen för unga med funktionsnedsättning i behov av stöd i övergång från studier till arbete. Arbetsförmedlingen har nyligen tagit beslut om implementering av de strukturer som projektet tagit fram.

Myndigheten ser större volymer av arbetssökande i projekt där Arbetsförmedlingen är projektägare jämfört med de projekt där Arbetsförmedlingen anvisar deltagare och exempelvis medfinansierar, är samverkanspart eller samarbetspart till. En anledning till detta kan vara att enskilda kommuners projekt vänder sig till en målgrupp, som ofta har en hög ohälsa och som står ännu längre bort från arbetsmarknaden. Olika projekts resultat är svåra att jämföra då det har betydelse vilken målgrupp som projektet riktar sig till.

Framöver kommer Arbetsförmedlingen att fokusera på att integrera de lärdomar som framkommit från ESF+ projekten i den ordinarie verksamheten. Detta inkluderar att stärka samverkan med idéburna sektorn och kommuner, samt att fortsätta utveckla digitala lösningar för att förbättra uppföljning och analys av projektresultat.

²⁰ Uppdrag att minska långtidsarbetslösheten återslagrapport 2
<https://arbetsformedlingen.se/download/18.2547035718dc9d91e8320d7/1710510037352/aterrapport-minska-langtidsarbetslosheten.pdf>

Fortsättningsvis kommer Arbetsförmedlingen att ta vara på de förslag på konkreta insatser som förstudierna²¹ visat på för att stärka kompetensförsörjningen och arbetet med den gröna omställningen och den industriomvandling som pågår i norra Sverige. ESF+ kan ge möjlighet till innovation och metoder för att främja geografisk och yrkesmässig rörlighet för att stärka kompetensförsörjningen i enlighet med Arbetsförmedlingens regeringsuppdrag för detta.²²

Sammantaget är ESF+ projekt ett viktigt komplement och förstärkning till Arbetsförmedlingens ordinarie insatser, framför allt i arbetet med en svårare målgrupp som bedöms stå längre ifrån arbetsmarknaden, och för att stärka kompetensförsörjningen på arbetsmarknaden, främja geografisk rörlighet och stödja arbetsgivarnas kapacitet att rekrytera personal. Prioriterade målgrupper som är inskrivna på Arbetsförmedlingen sammanfaller med de målgrupper som finns angivna i det nationella programmet för ESF+. Arbetsförmedlingen planerar att fortsätta utveckla samverkan och projekt inom ESF+ för att ytterligare stärka arbetsmarknadens tillgänglighet och inkludering.

²¹ Förstudierna Alla behöver-alla behövs, ESF 23–010-S01, <https://www.esf.se/resultat/projektbanken/projekt/?dnr=23-010-S01> och *Innovativ rekrytering till norra Sverige*, ESF 23–053-S04 <https://www.esf.se/resultat/projektbanken/projekt/?dnr=23-053-S04>

²² Arbetsförmedlingen ska öka den geografiska och yrkesmässiga rörligheten bland arbetssökande enligt uppdrag 3.2 i regleringsbrevet för 2024 [Geografisk och yrkesmässig rörlighet - Arbetsförmedlingen](#)